
Ing. Jaroslav Němec

BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

- vojenská doktrína nebo strategie obrany?

Definování a zveřejnění bezpečnostní politiky státu sleduje dva základní cíle. Dává světovému společenství najevo úmysly vlády a parlamentu. Průhledností politiky umožňuje zahraničí sledovat její naplňování a kontrolovat její soulad s prakticky přijímanými opatřeními. Zároveň vytváří rámec a stanovuje cíle pro činnost orgánů státní výkonné moci, které se svou normotvornou a řídicí činností podílejí na zajištění bezpečnosti a obrany státu.

K splnění uvedených cílů je bezpečnostní politika vyjadřována zpravidla vydáním formálního oficiálního dokumentu, nejčastěji **vojenské doktríny, koncepce obrany, strategie obrany nebo Bílé knihy obrany**.

Volba názvu dokumentu, který vyjadřuje zásady a cíle bezpečnostní politiky státu nebo koalice, není spojena jen s problémem sémantické synonymie, tj. skutečnosti, že stejný pojem je často označován různými názvy. Pro nerušenou komunikaci a vzájemné snadné a rychlé pochopení je důležité, jak význam názvů chápou příjemci, kterým je informace určena. Z tohoto hlediska je při hledání vhodného názvu dokumentu, vyjadřujícího bezpečnostní politiku ČR, účelné přihlídnout k následujícím aspektům:

a) Název "**doktrína**" má v zemích NATO, Západoevropské unie (ZEU) a Evropského společenství (ES) jiný význam, než ve státech střední a východní Evropy (SVE). Jde tedy o homonymii - jeden název označuje dva různé pojmy. Příjemce si toho nemusí být vědom a homonymie se může stát příčinou informačního šumu.

b) Názvy **vojenská doktrína i strategie obrany** zahrnují shodně sémantické atributy přijetí a uznávání obsahu dokumentu kompetentními orgány a jeho závaznosti pro všechny účastníky procesu. Ve strategii obrany se tyto schématické atributy vztahují pouze k deklarovaným cílům (ponechávají subjektům samostatnost volby jak tyto cíle dosáhnout), vojenská doktrína však tuto volbu omezuje nebo vylučuje.

c) **Strategie, koncepce a Bílé knihy obrany** jsou dokumenty, jejichž obsah se trvale srovnává se skutečností. Bezpečnostní politika v nich obsažená může být přizpůsobována měnící se situaci podle okamžitých potřeb a je revidována v pravidelných intervalech (např. nejméně jednou ročně je aktualizována při schvalování rozpočtu pro obranu nebo na výročních zasedáních politických orgánů). **Vojenské doktríny** mají trvalejší charakter, nemají stanoveny termíny pravidelné revize a obtížněji se přizpůsobují měnící se situaci.

d) **Koncepce a strategie obrany** jsou dokumenty výlučně politického charakteru. **Vojenské doktríny** zahrnují i vojenskotechnickou stránku. **Strategie obrany** definují cíle, o jejichž dosažení má být usilováno, na vysokém stupni obecnosti. Konkretizaci způsobů jejich dosažení ponechávají **směrnici pro obranu a operační směrnici**. **Vojenské doktríny** řeší i konkrétnější problémy do větších podrobností. Jejich časová platnost je proto zpravidla kratší a v období změn situace rychleji zastarávají.

Předpokladem zapojení ČR do evropských struktur je dosažení nezbytné míry sdílení společenských hodnot a obsahové i formální slučitelnosti v jednotlivých oblastech spolupráce. Cílem následujícího pokusu o formulování strategie obrany ČR není předložit hotový návrh, ale pouze ukázat možný přístup k vytvoření předpokladů slučitelnosti potřebné pro zapojení ČR do evropských bezpečnostních struktur.

STRATEGIE OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY

Strategie obrany České republiky (ČR) vyjadřuje cíle a zásady bezpečnostní politiky, kterou chce ČR přispívat ke stabilitě, míru a spravedlivému řádu v Evropě.

Potvrzuje tak základní principy, na kterých je demokratická ČR založena, i odhodlání založit bezpečnost ČR v rámci mezinárodního společenství států sdílejících společné hodnoty, kterými jsou pluralistická demokracie, právní řád, respektování lidských práv a základních občanských svobod a ekonomická prosperita založená na tržním hospodářství.

BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ

Politické bipolární rozdělení Evropy, které bylo zdrojem vojenské konfrontace v období studené války, bylo překonáno. Od roku 1989 probíhají v Evropě hluboké politické změny, které výrazně zlepšily bezpečnostní prostředí, ve kterém státy usilují o dosažení svých cílů.

Upevňování pilířů evropské bezpečnosti, kterými jsou NATO, ZEU a KBSE, procesy a opatření přijímané v oblasti kontroly zbrojení a odzbrojení a zejména vytvoření Rady NATO pro spolupráci, zvyšují stabilitu a bezpečnost v Evropě. Tento vývoj vede ke zvyšování průhlednosti, předvídatelnosti, vzájemné důvěry a bezpečnosti.

Existují vítané perspektivy pro další pokrok kontroly zbrojení v oblasti konvenčních i jaderných ozbrojených sil, zvýšení průhlednosti dosažením režimu otevřeného nebe a pro dosažení globálního zákazu chemických zbraní i omezení destabilizujícího vlivu vývozu a rozšiřování vyspělých vojenských technologií.

Proces KBSE již významně přispěl k překonání rozdělení Evropy. Nové institucionální uspořádání tvoří vhodný rámec pro konzultace a spolupráci, které mohou hrát konstruktivní úlohu, doplňující úlohu NATO a proces evropské integrace, při zachování míru. Vytvoření bezpečnostního prostředí, ve kterém by tyto pozitivní změny našly své naplnění, však ještě nebylo dosaženo a vyžádá si další značné úsilí.

VÝZVY BEZPEČNOSTI A RIZIKA

Historické změny, které proběhly v Evropě od r. 1989 významně upevnily evropskou bezpečnost. Bezprostřední hrozba překvapivého napadení a vzniku globálního konfliktu, která v uplynulých 45 letech představovala nejvážnější ohrožení, již není předmětem největšího zájmu. Přetrvává však značná nejistota budoucího vývoje a z ní plynoucí rizika pro bezpečnost Evropy.

Výzvy bezpečnosti a rizika, kterým musí státy Evropy čelit, mají na rozdíl od minulosti rozdílný charakter. Rizika pro bezpečnost ČR již nevyplývají především ze zahájení konfliktu celkové intenzity s minimální varovací dobou nebo zamýšlené vnější agrese proti území ČR, ale spíše z nepříznivých následků nestabilit, které mohou vzniknout jako důsledek nepřekonaných historických nespravedlností a vážných politických, ekonomických a sociálních potíží ve státech SVE, které

nastoupily cestu politické a ekonomické transformace, včetně etnických nepřátelství, nacionalismu, ideologické a náboženské nevraživosti, územních, ekonomických, jazykových, ekologických a jiných sporů a projevů nesnášenlivosti. Výsledná napětí mohou vést ke krizím nepřátelským pro evropskou stabilitu a vnitřním konfliktům, které by mohly zahrnovat i vnější síly. Neexistují mechanismy, které by zaručovaly urovnání těchto konfliktů diplomatickými prostředky a vylučovaly možnost jejich rozšíření na další země.

Současná rizika jsou svým charakterem mnohoaspektová a mnohorozměrová, což ztěžuje jejich předvídání a hodnocení. Mohou vznikat různým způsobem, což znesnadňuje předcházení krizím a řízení krizí.

V případě ČR nejistoty a rizika, která doprovázejí proces politické a ekonomické transformace, není možno vidět izolovaně od skutečnosti, že ČR není členem vojenské aliance, která by jí poskytovala pozitivní záruky bezpečnosti. Není vytvořen systém, který by zaručoval rovnou bezpečnost všem evropským státům bez ohledu na jejich vojenské možnosti a postavení v hierarchii států.

ČR proto věnuje mimořádnou pozornost rozvoji bilaterálních přátelských vztahů se sousedními státy, zejména překonání historických nepřátelství a vzájemnému poskytnutí si záruk bezpečnosti v uzavíraných mezistátních smlouvách.

Přestože ČR je vnitrozemským státem rozprostírajícím se ve středu Evropy, nemůže ignorovat jiná rizika obecnějšího charakteru včetně rizik zasahujících do Evropy z jiných kontinentů. Těmito riziky mohou být zejména porušování lidských práv a svobod, rozšiřování vyspělých vojenských technologií, zbraní hromadného ničení, přerušování toku životně důležitých zdrojů, mezinárodní terorismus a sabotážní akce a obchod drogami. Tato rizika vyžadují schopnost rychlé a pružné reakce na rizika rozdílného charakteru a krize menšího rozsahu a zahrnovat strategii obrany ČR do širšího přístupu k bezpečnosti než dosud.

BEZPEČNOSTNÍ CÍLE ČR

Základním cílem bezpečnostní politiky ČR je usilovat o vytvoření spravedlivého a trvalého mírového řádu v Evropě v rámci kooperativní bezpečnostní struktury pro celou a svobodnou Evropu a zachovat svobodu a bezpečnost svých občanů především politickými prostředky v souladu s principy Charty OSN na základě sdílení společných hodnot demokracie, lidských práv, právního řádu a tržního hospodářství s ostatními demokratickými státy. Princip nedělitelnosti bezpečnosti v kooperativní bezpečnostní struktuře by měl vytvořit prostředí rovné bezpečnosti států KBSE bez ohledu na rozdílnost jejich podmínek nebo vojenských možností.

O dosažení této vize bude ČR usilovat v rámci evropského bezpečnostního systému - ES, Rady NATO pro spolupráci a KBSE i rozvojem dvoustranných přátelských vztahů s demokratickými státy. V případě, že politické a diplomatické prostředky i věrohodné odstrašování selžou, použije ČR pro ochranu těchto hodnot vojenské prostředky v souladu s právem na kolektivní nebo individuální sebeobranu podle Charty OSN.

ZÁKLADNÍ BEZPEČNOSTNÍ ÚKOLY ČR

Prostředky, kterými ČR provádí svou bezpečnostní politiku k zachování míru budou i nadále zahrnovat politické úsilí dávající přednost dialogu s ostatními státy a aktivní hledání kooperativního přístupu k evropské bezpečnosti včetně oblasti kontroly zbrojení a odzbrojení i udržování vlastní vojenské schopnosti umožňující předcházet ohrožení odstrašováním a zabezpečit řešení krizí malé intenzity efektivní obranou.

K dosažení tohoto základního cíle bude ČR:

- aktivně přispívat k vytváření základů pro stabilní bezpečnostní prostředí v Evropě, založené na růstu demokratických institucí a oddanosti mírovému řešení sporů, ve kterém žádná země nebude moci zastrašovat nebo donucovat některý evropský národ nebo vnucovat mu hegemonii hrozbou nebo použitím síly,
- využívat všechna fora, zejména Radu NATO pro spolupráci, ES a KBSE pro konsultace o jakýchkoliv problémech, které se dotýkají jejich životních zájmů včetně možného vývoje situace představujícího rizika pro bezpečnost evropských států a pro koordinaci úsilí evropských států v oblastech společného zájmu,
- přispívat svým odhodláním použít vojenské prostředky k ochraně společně sdílených hodnot a udržováním věrohodných vojenských schopností k odstrašování a obraně proti jakémukoliv ohrožení.

OCHRANA MÍRU

K vytvoření a udržení spravedlivého a trvalého mírového řádu v Evropě, ve kterém by byla zajištěna bezpečnost demokratického státního zřízení a územní celistvost jednotlivých států, jsou nezbytné politické i vojenské prostředky.

V obecném přístupu má bezpečnost a stabilita politickou, ekonomickou, sociální, ekologickou i nezbytnou vojenskou dimenzi. Řešení rozdílných výzev, kterým musí evropské státy čelit, vyžadují obecný přístup k bezpečnosti, ve kterém je bezpečnostní politika založena na třech vzájemně se podporujících prvcích: dialogu, spolupráci a udržování obranné schopnosti.

Aktivním sledováním dialogu a spolupráce, především se sousedními státy, usiluje ČR o zmenšení rizik konfliktu vzniklého z nedorozumění nebo z úmyslu, o vytvoření lepšího vzájemného porozumění a důvěry a o rozšíření partnerství při řešení společných bezpečnostních problémů.

Politika ČR v oblasti kontroly zbrojení a odzbrojení chce přispívat k dialogu a ke spolupráci s ostatními státy a zvýšit stabilitu a bezpečnost na co nejnížší možné úrovni ozbrojených sil, odpovídající požadavkům na obranu.

ČR bude i nadále respektovat legitimní bezpečnostní zájmy ostatních, usilovat o mírové řešení sporů, jak je to stanoveno v Chartě OSN a podporovat mírové a přátelské mezinárodní vztahy i demokratické instituce.

Nová situace v Evropě znásobila příležitosti k dialogu mezi všemi evropskými státy, USA a Kanadou. NATO navázalo diplomatické styky a vojenské kontakty se

státy SVE v souladu s Londýnskou deklarací a vytvořilo Radu NATO pro spolupráci.

Využití bezpříkladných příležitostí, které nabídl růst svobody a demokracie v Evropě, povzbuzuje větší vzájemné porozumění v oblasti bezpečnosti, zvyšuje průhlednost a předvídatelnost v otázkách bezpečnosti a tím posiluje stabilitu. Ozbrojené síly pomáhají překonat minulé rozdělení intenzivnějšími vojenskými styky a větší vojenskou průhledností. Otevřenost dialogu je základem pro užší spolupráci v celé Evropě a pro schopnost řešit rozdíly a konflikty mírovými prostředky.

ČR je zavázána spolupracovat se všemi státy Evropy na základě principů stanovených v Pařížské chartě pro novou Evropu. Bude usilovat o rozvoj širších a produktivnějších forem dvoustranné a mnohostranné bezpečnosti, mezi jiným i s cílem předcházet krizím, nebo, jestliže krize vzniknou, zabezpečit jejich efektivní řízení. Takové partnerství evropských států při řešení specifických problémů je významným faktorem přechodu od minulého rozdělení k jednotné a svobodné Evropě. Přetrvávání nového politického, ekonomického nebo sociálního rozdělení na evropském kontinentu by mohlo vést k příští nestabilitě a musí být zmenšováno.

OBRANA

Politický přístup k bezpečnosti nabývá na důležitosti, vojenská dimenze bezpečnosti však zůstává významná. Udržování přiměřené vojenské schopnosti a zřetelné odhodlání a připravenost bránit společné sdílené hodnoty zůstávají rozhodující pro bezpečnostní cíle ČR. Taková vojenská schopnost je vedle politické solidarity demokratických států potřebná k zabránění jakémukoliv pokusu o zastrašení nebo donucení a k zaručení, že vojenská agrese směřující proti ČR nemůže být nikdy pokládána za volbu s nadějí na snadný a rychlý úspěch.

V novém politickém a strategickém prostředí v Evropě úspěch politiky zachovat mír a předcházet válce závisí více než v minulosti na efektivnosti preventivní diplomacie a úspěšném řízení krizí. Jakákoli agrese velkého rozsahu a vznik konfliktu velké intenzity je mnohem méně pravděpodobná a bude ji předcházet významná politická varovací doba. Velikost, různorodost a varovací doba ostatních potencionálních rizik, byť menšího rozsahu, se kterými se setkávají zejména státy SVE, je mnohem méně předvídatelná než dříve.

V těchto nových podmínkách se nabízejí zvýšené příležitosti pro úspěšné řízení krizí v počáteční etapě jejich vzniku. Úspěch této politiky bude vyžadovat soudržný přístup určený politickými orgány společenství demokratických států, který zvolí a bude koordinovat vhodná opatření pro řízení krize na základě jejich výběru a arsenálu použitelných politických a ostatních opatření, včetně vojenských. Pro tyto účely mají podstatný význam konzultace a dohodnuté procedury a mechanismy rozhodování.

V celé Evropě musí být plně rozvinut potenciál dialogu a spolupráce s cílem utlumit krize a předcházet konfliktům, protože bezpečnost evropských států je nedělitelná. S tímto cílem bude ČR podporovat úlohu procesu KBSE a jeho instituce. Významnou úlohu ČR přikládá i ostatním organizacím, zejména NATO, ES, ZEU a OSN.

PRINCIPY STRATEGIE OBRANY ČR

Rozmanitost výzev, kterým musí ČR čelit, vyžaduje obecný přístup k bezpečnosti. Mění se politické a strategické prostředí vyžaduje trvale přizpůsobovat rysy vojenské strategie ČR změnám a vypracovávat politické a operační směrnice odpovídající aktuálním podmínkám. Operační plánování bude reakcí na skutečnou situaci zahrnující prvek ohrožení, nikoli výběrem jedné z mnoha předem připravených variant operačních plánů.

Strategie obrany ČR i nadále odráží řadu základních principů. Strategie ČR je ryze obranná. ČR nepokládá žádný stát za svého protivníka a české ozbrojené síly a jejich zbraně nebudou použity nikdy jinak než pro obranu hodnot společně sdílených demokratickými státy. ČR nebude nikdy vlastnit zbraně hromadného ničení a nepřipustí jejich rozmístění na vlastním území.

ČR bude i nadále udržovat vojenskou sílu přiměřenou tomu, aby přesvědčila potenciálního útočníka, že použití síly proti svrchovanosti a územní celistvosti ČR by se setkala s efektivní obranou. Dále, že za agrese by útočník musel zaplatit cenu, která by významně znehodnotila jakýkoli předvídatelný prospěch z agrese.

Bezpečnostní situace vyžaduje, aby AČR měla různé typy vojsk pro různá rizika a různé nepředvídané události, pro operace malé intenzity i pro účast v operacích střední a velké intenzity, pro operace válečné i mírové (udržení míru, humanitární pomoc, odstraňování následků přírodních katastrof a velkých průmyslových havárií).

Ozbrojené síly ČR musí proto být v rámci kolektivní nebo i individuální sebeobrany schopné bránit hranice ČR, zastavit postup agresora co nejdříve vpředu, snažit se udržet nebo obnovit územní celistvost státu s cílem umožnit společenství demokratických států reagovat, a ukončit válku co nejrychleji za podmínek co nejvýhodnějších pro ČR.

Úkolem ozbrojených sil ČR při vedení obranných bojů a operací je přinutit agresora, aby znovu zvážil své rozhodnutí, přerušil útok a stáhl se mimo území ČR. Obranou demokratického státního zřízení, politické nezávislosti a územní celistvosti ČR ozbrojené síly přispívají k míru a stabilitě v Evropě.

K ochraně míru a předcházení válce nebo jakémukoli druhu donucení bude ČR po předvídatelnou budoucí dobu udržovat výlučně konvenční ozbrojené síly rozmístěné na celém území ČR, jejichž stav bude přizpůsobován bezpečnostní situaci a uzavřeným mezinárodními dohodám.

Ozbrojené síly ČR přispívají k předcházení války tím, že žádný potenciální útočník by nemohl uvažovat o rychlém a snadném vítězství, politickém a ekonomickém prospěchu nebo územních ziscích použitím ozbrojeného násilí.

Vzhledem k rozmanitosti rizik, se kterými se může setkat, musí ČR udržovat ozbrojené síly nezbytné pro svobodu volby ze širší škály prostředků konvenční odezvy na ohrožení.

POSÍLÁNÍ OZBROJENÝCH SIL ČR

Prvotním posláním ozbrojených sil ČR je zaručovat bezpečnost demokratického státního zřízení, nezávislost a územní celistvost ČR. Tato úloha musí brát v úvahu

nové strategické prostředí, ve kterém jediné hromadné a globální ohrožení bylo nahrazeno mnoha riziky rozmanitého charakteru. Ozbrojené síly ČR musí být schopné plnit rozdílné funkce v míru, za krize a za války.

V míru je úkolem ozbrojených sil ČR poskytovat ochranu proti rizikům dotýkajících se bezpečnosti ČR, přispívat k udržování stability a rovnováhy v Evropě a zajišťovat aby byl zachován mír. Mohou přispívat k dialogu a spolupráci v celé Evropě účastí na činnostech posilujících vzájemnou důvěru, včetně těch, která zvyšují vojenskou průhlednost, zdokonalují komunikaci a ověřují plnění dohod o kontrole zbrojení a odzbrojení. Ozbrojené síly mohou být kromě toho vyzvány, aby přispěly ke globální stabilitě, udržení míru účastí na mírových operacích OSN nebo programech humanitární pomoci nebo aby přispěly k likvidaci následků přírodních katastrof a velkých průmyslových havárií.

V případě krizí, které by mohly vést k vojenskému ohrožení ČR nebo dalších demokratických států, mohou ozbrojené síly ČR doplňovat a zesilovat politické akce v rámci obecného přístupu k bezpečnosti a tím přispívat k řízení těchto krizí a k jejich mírovému uspořádání. To vyžaduje, aby AČR měla schopnost dávkované a včasné odezvy na takové okolnosti, schopnost odstrašovat akce ohrožující bezpečnost a v případě agrese schopnost rychle reagovat na ohrožení a odrazit je.

Ačkoli v novém bezpečnostním prostředí se všeobecná válka v Evropě stala vysoce nepravděpodobnou, není ji možné s konečnou platností vyloučit. Ozbrojené síly ČR, jejichž základním posláním je chránit mír, musí být základním pojištěním proti potenciálním rizikům na minimální úrovni nezbytné pro předcházení válce a v případě agrese pro obnovení míru v rámci kolektivní nebo i individuální sebeobranu.

ROZMÍSTĚNÍ OZBROJENÝCH SIL ČR

K naplnění bezpečnostních cílů v novém strategickém prostředí musí být organizace a rozmístění ozbrojených sil ČR přizpůsobeno tomu, aby zabezpečovalo schopnosti, které mohou přispět k ochraně míru, řízení krizí dotýkajících se bezpečnosti ČR a k předcházení válce a přitom musí trvale uchovávat prostředky umožňující, bude-li to nutné, zabezpečit obranu celého území ČR a obnovit mír.

Počty, vyzbrojení, pohotovost, dostupnost a rozmístění ozbrojených sil ČR bude odrážet jejich obranný charakter a bude upravováno přiměřeně novému strategickému prostředí včetně dohod o kontrole zbrojení. To znamená zejména že:

a) Celkové počty Armády České republiky a v mnoha případech i stupeň jejich pohotovosti budou sníženy. Délka povinné vojenské služby se bude zkracovat (délka povinné vojenské služby se do konce roku 1993 zkrátí na 12 měsíců) a vzroste podíl dobrovolné vojenské služby.

b) Udržování lineárního obranného rozmístění při hranici není potřebné. Mírové geografické rozmístění ozbrojených sil bude zajišťovat vojenskou přítomnost na celém území státu zabezpečující i přikrytí státní hranice tam, kde to bude nezbytné. Přitom bude nutné brát v úvahu regionální a ekologická hlediska i možnosti využití stávajících objektů a zařízení.

K zajištění toho, aby snížená úroveň ozbrojených sil mohla hrát efektivní úlohu

jak při řízení krizí, tak při obraně proti agresi, bude zapotřebí zvýšit pružnost a pohyblivost vojenských celků a zajistit schopnost nárůstu obranné síly jejich posílení v případě nezbytnosti. Z těchto důvodů:

* AČR bude v omezeném, ale vojensky významném podílu zahrnovat pozemní a vzdušné prvky reakce, schopné včasné odezvy na široké spektrum eventualit, z nichž mnohé jsou nepředvídatelné. Síly reakce budou mít potřebnou kvalitu, množství i pohotovost schopnou odstrašit omezený útok a schopnost v případě potřeby bránit území ČR proti útokům, zejména těm, které budou zahájeny bez předcházející delší varovací doby.

* Česká armáda bude organizována tak, aby její struktura dovozovala zvyšovat obrannou sílu přiměřeně růstu ohrožení, jestliže to bude nutné. K tomu účelu bude sloužit systém povolávání záloh, mobilizační doplňování a hospodářské mobilizace.

* Vhodné organizační struktury České armády a procedury, včetně těch, které zajistí schopnost nárůstu obranné síly, rozvinutí a zasazení ozbrojených sil rychle a diferencovaně, musí být vyvinuty tak, aby zajistily dávkovanou, pružnou a včasnou odezvu na ohrožení s cílem snížit a ztlumit napětí.

* Případné použití ozbrojených sil ČR včetně rozvinutí sil reakce, povolání záloh nebo použití jiných dostupných sil posilování jako nástroje řízení krizí bude prováděno pod přímou kontrolou parlamentu.

AČR musí mít věrohodnou schopnost plnit své funkce v míru, za krizí i za války způsobem odpovídajícím novému bezpečnostnímu prostředí. To se odrazí v početním stavu, úrovni vyzbrojení, pohotovosti, dostupnosti, vojenském výcviku, vojenských cvičeních, volbě rozvinutí a použití vojsk i ve schopnosti nárůstu obranné síly, z nichž všechny budou přiměřeně upraveny.

AČR bude zahrnovat síly reakce (členěné na síly okamžité reakce a síly rychlé reakce), hlavní obranné síly (síly tvořící jádro potřebné k zajištění územní celistvosti ČSFR), teritoriální síly (potřebné k obraně důležitých center a nerušenému používání komunikací) a síly doplňování (organizované zálohy a zálohy všeobecného určení).

Síly reakce budou zahrnovat pouze pravidelné jednotky tvořené vojáky z povolání, hlavní obranné síly budou zahrnovat jak pravidelné tak mobilizační doplňované prvky a teritoriální síly budou zahrnovat převážně válečně vytvářené prvky.

AČR zahrnuje pozemní vojsko, vojenské letectvo a vojsko protivzdušné obrany, která budou úzce spolupracovat a pomáhat si v kombinovaných operacích zaměřených na obranu území státu.

Pozemní vojsko je rozhodující silou pro udržení území nebo jeho opětovné získání. S výjimkou sil reakce bude na snížených mírových počtech a se sníženou bojovou pohotovostí, celkově se bude více spoléhat na mobilizaci a zálohy. Nová kvalita vojenského výcviku však zvýší jeho bojovou efektivnost a přiměřeně se zvýší schopnost jeho pružného rozvinutí a zasazení.

Vojenské letectvo je rozhodující silou pro obranu proti leteckým úderům, vedení kombinovaných i samostatných vzdušných operací, izolaci bojiště a leteckou podporu boje. Svou schopností zajistit průzkum, střežení bojiště i vést radioelektronický boj zvyšuje celkovou efektivnost ozbrojených sil při vedení obrany.

Vojsko protivzdušné obrany je rozhodující silou pro obranu území státu proti leteckým a raketovým úderům a zabezpečení přežití životně důležité infrastruktury.

Schopnost pružné reakce na široké spektrum neočekávaných událostí vyžaduje efektivní střežení a zpravodajství, pružné řízení, velení a spojení, vysoký stupeň pohyblivosti a vhodné logistické schopnosti včetně dopravních kapacit a zásob dostatečných pro efektivní obranu do doby, kdy bude možné jejich obnovení. Zdrojem efektivnosti ozbrojených sil je využívání poznatků vědy, její materializace v inovačních procesech a využívání vyspělých technologií.

Strategie obrany ČR potvrzuje obranný charakter ozbrojených sil ČR a odhodlání ČR chránit svou bezpečnost, svrchovanost a územní celistvost.

Bezpečnostní politika ČR je založena na dialogu, spolupráci a politickém řešení sporů jako vzájemně se doplňujících nástrojích pro zachování míru. K plnému využití nových příležitostí, které se nabízejí, bude ČR spoléhat především na schopnost demokratických států a institucí ztlumit krizi diplomatickými nebo jinými prostředky nebo bude-li to nutné, organizovat úspěšnou kolektivní obranu.

Pro případ, že tyto prostředky selžou, bude ČR zajišťovat svou bezpečnost s nejnižší možnou úrovní ozbrojených sil, která odpovídá požadavkům obrany. Tímto způsobem ČR přispívá k podpoře trvalého mírového řádu v Evropě.

ČR bude usilovat o další pokrok v kontrole zbrojení a opatřeních k posílení vzájemné důvěry s cílem zvyšovat bezpečnost a stabilitu v Evropě.

Plukovník Ing. Ladislav K í m a, CSc.

POZNÁMKY K VYUŽÍVÁNÍ VĚDECKÉ A VÝZKUMNÉ ZÁKLADNY STÁTU PRO OBRANU

Obrana všech ekonomicky vyspělých států je založena na využití vyspělých technologií, zejména pro minimalizaci nároků obrany na lidské a materiální zdroje. Nejvyspělejší státy si kladou za cíl udržovat se na čele přední fronty světové vědy a technologií. Vytvářením průlomových technologií usilují o dosažení techno-